

Obsah

Předmluva Pavla Klimenta	12
Předmluva Leony Hozové	15
Prolog	17
Úvod	19
1. Služby pro osoby se závislostmi v ČR	23
1.1. Zdravotní služby v ČR pro závislé na alkoholu	24
1.2. Sociální služby v ČR	25
1.3. Domov se zvláštním režimem	26
1.4. Sociálně terapeutické činnosti	28
1.5. Individuální plánování	29
1.6. Sociální pracovník, pracovník v sociálních službách a všeobecná sestra	32
1.7. Práva a povinnosti klientů	35
1.8. Naučená bezmocnost	38
2. Nositel duševní poruchy	41
2.1. Hospitalizace v psychiatrickém zařízení	42
2.2. Režim oddělení v psychiatrické léčebně	43
2.3. Postavení psychicky nemocných ve společnosti	47
2.4. Sociální potřeby nositele duševní poruchy .51	
2.5. Stigmatizace a destigmatizace duševně nemocných	53
3. Alkohol	57

3.1.	Proč lidé pijí	59
3.2.	Komunikace s člověkem pod vlivem alkoholu.....	61
3.3.	Základní předpoklady k rozvoji závislosti...	62
3.4.	Varovné příznaky nadměrného pití a postupný rozvoj závislosti na alkoholu	62
3.5.	Vznik a rozvoj závislosti	65
3.6.	Craving – bažení.....	68
3.7.	Relaps	69
3.8.	Vzdorování relapsu	71
3.9.	Specifika působení alkoholu ve vyšším věku	73
3.10.	Další poruchy vyvolané alkoholem.....	75
3.11.	Závislý na alkoholu a svobodná vůle	77
3.12.	Léčba závislosti na alkoholu	78
3.13.	Spoluzávislý	82
3.14.	Děti alkoholiků	86
4.	Pobyt v ústavním zařízení	88
4.1.	Transformace ústavního zařízení.....	91
4.2.	Co je ústav	92
4.3.	Důvody rušení ústavů	93
4.4.	Cíle transformace.....	94
4.5.	Principy transformace.....	95
4.6.	Komunitní typ služby	96
5.	Terapeutická komunita	99

5.1.	Cíle terapeutické komunity	101
5.2.	Principy komunity	103
5.3.	Práce s diagnózou v terapeutické skupině	105
5.4.	Skupina jako sociální mikrosvět	107
5.5.	Skupinová setkávání s pracovníky – komunita	110
5.6.	Nastavení a průběh skupinového setkání	113
5.7.	Pravidla komunity	115
5.8.	Vedení k náhledu	119
5.9.	Zápis z vedení skupin	120
5.10.	Práce a pracovní činnost	123
5.11.	Nácviky	125
5.12.	Volnočasové aktivity	126
5.13.	Rituály	127
5.14.	Role, osobnost a vzdělávání pracovníka	129
5.15.	Přenos a protipřenos	134
5.16.	Poschůzky	140
5.17.	Zápis z Poschůzky	144
5.18.	Intervize a supervize pro pracovníky	146
5.19.	Výcvik pracovníků ve skupinové práci	148
5.20.	Účinné faktory terapeutické komunity v pobytové sociální službě	152
5.21.	Možnosti a meze účinných faktorů u jednotlivých diagnostických okruhů	156

5.22.	Důvody zavedení terapeutické komunity do pobytové sociální služby	161
6.	Využívání skupinové dynamiky v terapeutické skupině.....	169
6.1.	Skupinová dynamika.....	169
6.2.	Cíle skupiny	170
6.3.	Skupinové normy a antinormy.....	171
6.4.	Role ve skupině.....	171
6.5.	Velikost skupiny	172
6.6.	Orientace skupiny.....	174
6.7.	Rozjezd skupiny.....	176
6.8.	Průběh skupiny	177
6.9.	Možné problémy ve skupině a podněcování diskuse	179
6.10.	Způsob ukončení skupiny	180
6.11.	Vývoj skupiny.....	181
6.12.	Otevřená a uzavřená skupina.....	183
6.13.	Role vedoucího ve skupině.....	184
6.14.	Účinné faktory ve skupinové práci	185
7.	Motivační rozhovor s klientem.....	187
7.1.	Atmosféra změny.....	187
7.2.	Co motivuje klienty ke změně.....	188
7.3.	Účinné motivační postupy	192
7.4.	Ambivalence.....	194
7.5.	Principy motivačního rozhovoru.....	196

7.6.	Nejčastější nástrahy při vedení motivačního rozhovoru	199
7.7.	Základní postupy při zahájení motivačního rozhovoru	201
7.8.	Podněcování sebemotivujících výroků.....	204
7.9.	Rovnováha rozhodování a angažovaná zpětná vazba	206
7.10.	Dojednání individuálního plánu – stanovení cílů	209
7.11.	Jak zvládnou odpor klienta	211
7.12.	Posílení odhodlání klienta	215
7.13.	Shrnutí fází změny motivačního rozhovoru a úkolů pracovníka.....	217
8.	Praktická část	219
8.1.	Metodologie výzkumu	219
8.2.	Plán výzkumu.....	219
8.3.	Konceptuální rámec.....	220
8.4.	Výzkumné otázky.....	221
8.5.	Výzkumná strategie	222
8.6.	Strategie výběru.....	223
8.7.	Informovaný souhlas.....	224
8.8.	Technika sběru dat	224
8.9.	Validita	227
8.10.	Výzkumný vzorek.....	227
8.11.	Vnímaná omezení výzkumu.....	227
8.12.	Realizace výzkumu	228

8.13. Analýza získaných dat a poznatky výzkumu	229
8.14. Závěr designu výzkumu	230
8.15. Průběhy A-skupin – jak číst zápisy	230
8.16. Odpověď na výzkumné otázky	268
8.17. Závěr výzkumu	272
8.18. Doporučení pro teorii a praxi sociální práce a sociálních služeb	276
Závěr	278
Seznam použité literatury:	282
Příloha č.1 – Inventář kompetencí	292